85980, 2508 CR Den Haag

Datum	5-9-2016
Onderwerp	Knobbelzwanen afschot
Behandeld door	Femmie Smit

Provincie Utrecht
Commissieleden Ruimte, groen en water

Geachte commissieleden

Vandaag vergadert uw commissie over het zwanenafschot in uw provincie. Dit naar aanleiding van onze brief waarin wij u vragen om te stoppen met het afschot van knobbelzwanen. Via deze weg willen wij u bedanken voor het feit dat u de moeite neemt hierover met elkaar te spreken en willen wij u kort nog een aantal overwegingen meegeven en hopen daarmee ook u te overtuigen dat afschot niet noodzakelijk is.

Ik denk dat de meeste van u het met mij eens zijn dat knobbelzwanen prachtige dieren zijn en dat de aanblik van een koppel zwanen met jongen, bewondering, ontzag en ontroering opwekt. Deze schitterende vogels komen het hele jaar door in Nederland voor. En er zijn een aantal pieken zoals in de winter, als dieren uit het noorden bij ons komen overwinteren. Juist in die periode ontstaat er enige schade doordat deze vogels graag gras en winter tarwe eten. Maar waar praten we in Utrecht dan over? In totaal werd in Utrecht in 2015, 1731 euro aan schade aan boeren uitgekeerd. Eigenlijk een minuscuul bedrag, als je dat vergelijkt met de half miljoen euro die de provincie uitkeerde om ganzenschade te vergoeden. Om de schade beperkt te houden werden daarvoor gemiddeld over de afgelopen 5 jaar 550 dieren per jaar afgeschoten. Dat is best veel en zeker als je dit vergelijkt met de aantallen getelde zwanen in Utrecht. In de winter van 2013/2014 werden er 1450 geteld.

De Dierenbescherming weet uit de reactie van gedeputeerde staten op haar vraag om te stoppen met afschot, dat de provincie de mogelijkheid tot afschot van knobbelzwanen in stand wil houden. Dit omdat zij gelooft dat de hoeveelheid schade anders toe zou nemen en omdat het adequaat gebruik er voor zou zorgen dat de schade beperkt blijft. Ook gelooft zij dat de werkelijke schade hoger ligt omdat er een minimale schadedrempel moet zijn van 550 euro per geval om in aanmerking te komen voor een vergoeding.

De Dierenbescherming wil daarop het volgende opmerken:

De Dierenbescherming gelooft dat, mits voldoende adequaat gebruik gemaakt wordt van alternatieven die niet-dodend zijn, dat dit niet zal leiden tot een enorme toename van zwanen en daarmee ook schade. Dit geloven baseren wij niet op een “doe eens gek gevoel”, maar op basis van: “wat zien wij zien gebeuren in andere provincies waar afschot niet (meer) plaatsvindt”. Zo herbergt de provincie Flevoland zeer hoge aantallen knobbelzwanen in de winter, maar is er nauwelijks schade. Dit kan daar omdat de daar aangestelde faunabeheerders dagelijks rondes doen om ganzen en zwanen te verjagen. Met als gevolg

geen afschot van zwanen en geen schade. Dit terwijl ze er in de winter vele malen meer hebben dan in Utrecht, nl. 7200. En zijn de aantallen zwanen de afgelopen afschotvrije jaren enorm toegenomen? Nee hoor, die zijn stabiel gebleven. Ook in de andere provincies, waar afschot niet plaatsvindt, is de populatie gewoon stabiel gebleven en zeker niet omhoog geschoten. Dat geldt voor de provincies Groningen, Zeeland, Drenthe en Limburg.

Kortom, stoppen met afschot wil niet perse betekenen dat de aantallen omhoog schieten en de schade uit de hand loopt.

Als tweede willen wij opmerken dat het andere argument dat de provincie aandraagt, nl. dat de werkelijke schade hoger ligt dan de gemelde schade, niet relevant is als stoppen met afschot geen effect heeft op aantallen en daarmee schade. Want het schadedeel dat niet de moeite waard is om te registreren, zal daarmee ook vergelijkbaar blijven.

Ook geeft gedeputeerde staten in haar reactie aan dat elke provincie anders is en dat de situatie uit andere provincies niet vergelijkbaar is met die in Utrecht. Daarom zou stoppen met afschot in Utrecht andere gevolgen kunnen hebben dan in de provincies waar afschot nu al niet meer mogelijk is.

De Dierenbescherming wil u vragen om die uitspraak eens te toetsen, door het gewoon eens in de praktijk uit te proberen. Levert het veel schade op kan je altijd weer een ontheffing afgegeven, maar heb je het in elk geval getoetst of de situatie in Utrecht werkelijk zo anders is dan in de overige afschotvrije provincies.

Wij hopen dat we met ons pleidooi, onze eerdere brief en onze factsheet u hebben kunnen overtuigen dat het de moeite waard is om stoppen met het afschot. Uiteraard is het van belang om goed te monitoren wat de gevolgen zijn en is het van belang dat alleen al het idee dat afschot niet meer mogelijk is, er toe leidt dat meer schade gemeld wordt. Een goede nulmeting en onafhankelijke schademeting is daarbij essentieel.

Wij zeggen, provincie, waag de stap, en doe als provincie Groningen in 2012 deed. Stop het afschot. U als provinciale staten bepaalt het beleid en u bent hierin aan zet. U kunt aan de inwoners van Utrecht laten zien dat u bereid bent om dieren die in het wild in onze mooie provincie leven de ruimte te geven. Vraag gedeputeerde staten om de ontheffing in te trekken, ondersteun de agrariërs met goede voorlichting, met onderzoek en met de invoering van effectieve verjaagmiddelen (akoestisch; laser) waar nodig. Keer eventuele schade uit. Monitor de gevolgen de komende vijf jaar, en evalueer het diervriendelijke niet-afschotbeleid.

Gaat u, commissieleden, de uitdaging aan door de provincie vrij van zwanenjacht te maken?

Dank voor uw aandacht.
Met vriendelijke groet,
Dierenbescherming

Marije Smeenk